

XIX. YÜZYILDA OSMALI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU

Bu yüzyılda Osmanlı Devleti çöküş, parçalanma ve yıkılış sürecini yaşamaktaydı. Bu yüzyılda Osmanlı Devleti kendisini yıkılıştan kurtarmak için denge politikasını sürdürmekteydi.

1826 yılında II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağı kaldırılması Vakay-i Hayriye olarak adlandırıldı. Yerine **Asakir-i Mansure-i Muhammediye** ordusu kuruldu. Kurulan bu ordu oldukça tecrübesizdi. Bu fırsatı değerlendiren Ruslar önce Balkanlardaki bazı ulusları kıskırttı sonrada Osmanlı devleti ile savaşa girişti. Osmanlı donanmaları Nevarin'de Ruslar tarafından yakıldı.

Ruslarla Edirne antlaşması yapıldı ve Balkan devletlerine bazı ayrıcalıklar verildi. Yunanistan'ın Bağımsızlığı kabul edildi.

Mısır Valisi isyan etti. İsyanı bastıramayınca, önce Ruslardan sonra da Fransa ve İngilizlerden yardım istendi. Mısır Valisi ile **Kütahya Antlaşması yapıldı (1833)**. Bu anlaşmayla Mısır Valisi'nin bazı istekleri kabul edildi.

Fransızlar Cezayir'i işgal etti (1830)

İngilizlerle Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi (1838) yapıldı. Bu anlaşma ile Osmanlı adete İngiltere'nin yarı sömürgesi haline geldi.

1853-1856 yıllarında Ruslarla Kırım yüzünden savaş çıktı ve bu savaşta Osmanlılar Rus saldırıları karşısında Avrupa'dan yardım istendi. İngiltere, Fransa ve bazı diğer Avrupa devletlerinin yardımları ile Ruslar püskürtüldü ve Paris Antlaşması yapıldı. Bu antlaşma ile Osmanlılar Avrupa'nın koruyuculuğuna girdi ve ilk defa borç para aldı.

1875'de aldığı borçları ödeyemez hale geldi. Bu nedenle "**Moratoryum**" ilan ederek dış borçlarının ödemelerini durdurduğunu ilan etti.

1881'de "**Muharrem Kararnamesi**" adı verilen bir yönetmelikle, Osmanlı Devleti'nin borçlarını tahsil için "**Duyun-u Umumiye İdaresi**" kuruldu. Böylece Osmanlı Devleti'nin mali kaynaklarına yabancı devletler el komaları nedeniyle Batılı devletlerin yarı sömürgesi haline geldi.

Fransızlar Tunus'u işgal etti (1881)

İngilizler Mısır'ı işgal etti (1882).

Osmanlı Devleti yüzyılın başlarında; Rusya'ya karşı İngiltere ve Fransa ile birlikte hareket etmekteydi.

Yüz yılın sonlarında Almanya'nın güçlenerek İngiliz çıkarlarını tehlikeye sokunca İngiltere Almanya'ya karşı Rusya ile ittifak kurarak Rusları Balkanlarda ve Osmanlı toprakları üzerinde serbest bırakınca Osmanlılar da; Rusya, İngiltere ve Fransa'ya karşı Almanya ile birlikte hareket etti.

Yine Osmanlı devleti Fransız İhtilali'nden olumsuz etkilenmiş. Özellikle Balkan ulusları isyan ederek Osmanlıdan birer birer kopmaya başlamışlardı

Osmanlı Devleti bu durum karşısında; dış güçlerin içişlerine karışmasını önlemek ve toprak bütünlüğünü koruyarak parçalanmamak için; 1839'da Tanzimat Fermanı'nı, 1856'da ıslahat Fermanının, 1876'da Kanun-u Esasi'yi kabul ederek Meşrutî yönetime geçmesine rağmen, yine de dağılmaktan kendisini kurtulamamıştı.

19. yüzyılda Osmanlı toplumunda eğitim ve öğretimden kaynaklanan bir kültür çatışması görülmekteydi. II. Mahmut eski eğitim tarzı olan medreselere dokunmamış; bununla birlikte Batı tarzında eğitim veren okullar açılmıştır. Bu da medreselerden mezun olanlar ile batı tarzında mezun olanlar arasında bir kültürel çatışma meydana getirmişti.

Osmanlı ekonomisi de kötü durumdaydı. Batı'da meydana gelen Sanayi inkılabını takip edememiş, kapitülasyonlar nedeniyle Osmanlı Devleti açık pazar haline gelmişti. Osmanlı Devleti 1854'de ilk defa dışarıdan borç para almak zorunda kalmıştır. Alınan borçlar geri ödeyemediğinden 1881'de Duyun-u Umumiye (Genel Borçlar) idaresi konularak Osmanlı'nın gelir kaynaklarına el konulmuştur.

19. yüzyıldaki bu genel tablo Osmanlı devletinin hızla bir çöküş dönemine girdiğini gösterir. Bu durumu gören bir kısım aydınlar Osmanlı devletini çöküştü kurtarmak amacıyla bazı görüşler ortaya atmışlar.

Osmanlı Devleti'ni çöküştü kurtarmak amacıyla ortaya atılan başlıca fikir akımları;

- Batıcılık
- Osmanlılık
- İslâmcılık (Ümmetçilik-Panislamizm)

-Türkçülük (Turancılık-Pantürkizm)

-Adem-i Merkezîyetçi (federalcilik) gibi fikir akımları ortaya atılmıştır.

MEŞRUTİYET DÖNEMİ SİYASİ OLAYLAR VE GELİŞMELER

I. MEŞRUTİYET (23-ARALIK 1876):

Meşrutiyet; Parlamentolu Krallık, **Tacli Parlamento** da denir. Hükümdarın yanında bir meclis ve anayasa vardır. Hükümdarın yetkileri kısılmıştır.

İlanı: 31-Ağustos 1876 tarihinde Osmanlı tahtına geçen II. Abdülhamid Yeni Osmanlılara (Jön Türkler) verdiği sözü tutarak 23-Aralık 1876'da **Meşrutiyeti ilan etti.**

Böylece Türk tarihinde ilk defa millet temsilcilerinden oluşan Meclis-i Mebusan seçimleri yapıldı. Kanuni- Esasi kabul edildi. İlk defa halkın yönetime katıldığı anayasal düzene geçildi.

Sebebi: Genç Osmanlılara göre azınlıkların ayaklanmalarını önlemek ve güçlü devletlerin Osmanlıların iç işlerine karışmasını önlemek için meşrutiyete geçilmesi gerekiyordu.

NOT: Meclis açma kapama yetkisi padişaha, yasama yetkisi Ayan Meclisi ile Mebusan Meclisine, Yürütme yetkisi Bakanlar Kurulu 'na aitti. Ayan Meclisini padişah seçiyor. Seçim 4 yılda bir yapılıyor. Angarya kalkıyor. Mesken dokunulmazlığı ve kişi hürriyeti geliyor. 1877- 1878'de Osmanlı Rus savaşları nedeniyle mebusan üyelerinin sağlıklı karar alamamaları ve fikir ayrılığına girmeleri nedeniyle padişah tarafından Mebusan Meclisi kapatıldı.

II. MEŞRUTİYET (24-TEMMUZ-1908)

II. Abdülhamid'in Osmanlı-Rus savaşını sebep göstererek Meclisi-Mebusanı kapatması ve bu olayın aydınlar tarafından tepkiyle karşılanmasına neden olmuştu.

Aydınlar gizli dernekler kurarak anayasa mücadelesine başlamıştı.

Reval buluşmasında İngiltere ve Rusya'nın Osmanlı topraklarını paylaşmaları Osmanlı aydınlarını harekete geçirdi.

Dış güçlerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını önlemek için I. Meşrutiyet'te olduğu gibi azınlıklara seçme ve seçilme hakkı vererek devletin dağılmasını önlemektir.

Enver Bey ve Niyazi Bey gibi bazı subayların Makedonya'da isyan çıkarması ülkede karışıklıklara neden oldu. Ülkede karışıklıklar ve gösteriler artmaya başlayınca Padişah II. Abdülhamid anayasayı yeniden yürürlüğe koymak zorunda kaldı. 24-Temmuz-1908 'de yeniden seçimler yapıldı.

Böylece II. Meşrutiyet'in ilanı ile Türk siyasi hayatında ikinci defa çok partili döneme geçilmeye çalışıldı.

Bu durum Türk tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Türk tarihinde parlamento yönetime geçişin basamakları olarak görebiliriz. Türk Tarihinde Demokratik yönetime geçiş aşamaları aşağıdaki şekilde olmuştur:

- Sened-i İttifak,
- Tanzimat Fermanı,
- Islahat Fermanı.
- I. Meşrutiyet,
- II. Meşrutiyet

Padişahın otoritesini sınırlamıştır

Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, I. ve II. Meşrutiyet amaçlarının devleti yıkılmaktan kurtarmak olması anayasacılık yönünde yapılan ıslahatlardır.

I. Meşrutiyet, II. Meşrutiyet seçme ve seçilme hakkı kazanan halkın Türk tarihinde ilk defa yönetime katılmasını sağlamıştır.

II. MEŞRUTİYETİN SEBEP OLDUĞU SİYASİ SONUÇLAR

Ülke içinde meydana gelen karışıklıklar karşısında dış güçler ve içerideki yıkıcı unsurlar harekete geçerek Osmanlı devletini savaşa sürüklediler. Bu durum Osmanlı İmparatorluğunun yıkılmasıyla son buldu.

-1878 Berlin Antlaşması'yla Bosna- Hersek 'i denetleme hakkına sahip olan Avusturya II. Meşrutiyet'in kavramlarından rahatsız olduğunu bildiren Bosna - Hersek'i topraklarına kattığını ilan etti.

-Berlin Antlaşması ile özerklik kazanan Bulgar Prensiği, 1908 'de bağımsızlığını ilan etti. Osmanlı devleti bu duruma müdahale edemedi.

-Yunanistan Girit'i işgal etti.

-31-Mart Olayı vuku buldu.

-Trablusgarp'a İtalyanlar saldırdı.

-Balkan savaşları çıktı ve bu savaşlarda doğu Trakya hariç Avrupa'daki topraklarımızı kayıp ettik.

Not: 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan Ayastefanos Antlaşması ile Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olurken Tuna'dan Ege Denizi'ne kadar uzanan Büyük Bulgar Krallığı kuruldu. İngiltere ve Avusturya kendi çıkarları gereği itirazı üzerine imzalanan Berlin Antlaşması ile Bulgar Prensiği'nin sınırları yeniden belirlenirken ıslahat yapılması koşuluyla Makedonya Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. 1902'de burada çıkan ayaklanmalar üzerine Osmanlı yönetimi ıslahatlar yapmak zorunda kaldı.

31 - MART OLAYI 13-Nisan -1909

SEBEBİ: II. Meşrutiyete karşı bir ayaklanmadır.

SONUÇ: Selanik'te toplanan Hareket Ordusu İstanbul'a geldi. Ayaklanmayı bastırdı. Komutanı: Mahmut Şevket Paşa, harekat subayı Mustafa Kemal'di.

Özelliği: Düzene yani devletin sistemine karşı bir ayaklanmadır.

TRABLUSGARP (İTALYA SAVAŞI) 1911

SEBEBİ: Siyasi birliğini geç sağlayan İtalya'nın hammadde ve pazar arayışıyla sömürge elde etme istemesi. İtalya, önce Fransa ve İngiltere'nin onayını almış ve Osmanlı Devletinden Trablusgarp'ı istemiştir. Sonra İtalyanlar Trablusgarp'ı işgal etmişlerdir.

GELİŞMESİ: Donanma yeterli olmadığından denizden kuvvet gönderilemedi.

Mısır İngiliz işgalinde olduğu için Trablusgarp'ın işgaline engel olunamamış ve müdahale edilememiştir.

Trablusgarp'ın savunması için gizlice sivil kıyafetle karadan giden gönüllü Osmanlı subayları burada; yerli halkı teşkilatlandırarak, İtalyanlara karşı direnmelerini sağlamışlardır. Bu gönüllü subaylar arasında Mustafa Kemal' de bulunmaktaydı.

Mustafa Kemal ve arkadaşları; **Derne, Tobruk ve Bingazi'de** İtalyanlara karşı başarılar kazandılar ve İtalyanlar adete kıyıya mihlandılar. İtalyanlar fazla ilerleyemediler. Bunun üzerine İtalyanlar; On İki Aday'ı işgal ettiler.

SONUÇU: I. Balkan Savaşının çıkmasıyla Trablusgarp'taki subaylar geri dönmüş; Trablusgarp savunmasız kalmıştır. Ouch (Uşi) Antlaşması imza edilmiştir.

OUCH (UŞİ) ANTLAŞMASI-1912

1912'de imzalanan Uşi Antlaşmasına göre;

On iki ada geçici olarak, Balkan savaşları bitinceye kadar İtalya'da kalacaktı.

Trablusgarp kesin olarak İtalyanlara bırakılmıştır. (İtalyanlar Oniki Ada'yı boşaltmadılar, 1945'de İtalyanlar On İki Ada'yı, Yunanistan'a bıraktılar.

NOT: Uşi Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki son toprağını da kaybetmiştir.

BALKAN SAVAŞLARI 1912-1913

I. BALKAN SAVAŞI

SEBEPLERİ:

1) Fransız İhtilali sonucu yayılan milliyetçilik akımı

2) Rusya'nın sıcak denizlere inme politikası gereği Balkan uluslarını kışkırtması

3) Bazı Batılı ülkelerin Balkanları kışkırtması

SAVAŞIN BAŞLAMASI: Rusya'nın temel amacı sıcak denizlere inmekti. Bu amaçla; Rusya Balkanlar'da Panslavizm politikasını takip etti. Rusya; **Sırbistan, Bulgaristan, Karadağ ve Yunanistan'ın** aralarında bir bağlaşma yapmasını sağladı.

Balkan Devletleri, Osmanlı Devleti'nin Makedonya'da yenilik yapmamasını istediler, bu istekleri Osmanlılar tarafından kabul olmayınca bunu gerekçe göstererek Osmanlıya karşı savaş açtılar. İlk saldıran ülke Karadağ'dı.

SONUÇLARI: Osmanlı Devleti savaşı kaybetmiştir. Çünkü; Askerlerinin bir bölümünün terhis edilmesi, Ordu komutanları arasında oluşan siyasi görüş ayrılıkları.

- Edirne ve Kırklareli kaybedilmiştir.

-Arnavutluk bağımsızlığını kazanmıştır. (Balkanlarda bağımsızlığını kazanan son devlettir.)

Büyük Devletlerin araya girmesiyle yeni Balkan haritasını belirlemek amacıyla LONDRA KONFERANSI toplanmıştır. (Aralık 1912) Alınan kararlara göre;

-Midye - Enez hattının Batısı, Balkan Devletlerine bırakıldı.

-Ege Adaları, Yunanistan'a bırakıldı.

Bab-ı Ali Baskını: I.Balkan Savaşı sırasında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Mebusan Meclisi'ni basarak hükümeti devirip yönetimi ele geçirdi ve böylece ülkede diktatör rejimini kurdu. 1913 İttihat ve Terakki Fırkası 1918 yılına kadar iktidarda kaldı.

II. BALKAN SAVAŞI

SEBEBİ:

I. Balkan Savaşı'ndan sonra Balkan Devletleri arasında yapılan paylaşımında en büyük payı Bulgaristan'ın alması üzerine Balkan Devletleri aralarında savaş başladı.

SAVAŞA KATILAN DEVLETLER:

Bulgaristan, Yunanistan, Karadağ, Sırbistan ve Romanya'dır (Romanya; Bulgaristan'dan pay almak için katılmıştır.)

Bu durumdan yararlanan Osmanlı Devleti Midye - Enez hattını aşarak Kırklareli ve Edirne'yi geri aldı.

SONUÇLARI:

-Bulgaristan yenildi ve toprak kaybetti.

-Osmanlı Devleti, Kırklareli ve Edirne'yi geri aldı.

Osmanlı Devleti ile Bulgaristan İstanbul Antlaşması'nı yaptı. (1913)

-Osmanlı Devleti ile Yunanistan Atina Antlaşması'nı yaptı. (1913)

Balkan Devletleri Bulgaristan ile Bükreş Antlaşması'nı yaptı. (1913)

• Osmanlı Devleti Balkan Savaşlarından Sonra; **Arnavutluk'u, Makedonya'yı, Batı Trakya'yı, Ege Denizindeki Adaları'nı** bırakmak zorunda kaldı.

Türklerin Avrupa Kitası'ndaki varlığı Doğu Trakya ile Sınırlı kaldı

Bu olaylardan sonra İttihat ve Terakki Partisi orduda yenilikler yaptı. Almanya'dan getirilen subaylarla Osmanlı - Alman yakınlaşması biraz daha artmıştır.

Soru ve Cevaplarınız:

Osmanlılar hangi anayasaları kabul etmiştir?

Kanun-i Esasi ve Teşkilat-ı Esasi

Osmanlı imparatorluğunun parçalanmasını önlemek için ortaya atılan "Osmanlılık" fikri neden tutmamıştır?

Azınlıklar sanıldığı gibi Osmanlı Devleti'nden ayrılarak kendi bağımsızlıklarını ilan etmek istemişlerdir..

Güçlü devletler ve Fransız İhtilali'nin etkisi ile azınlıkları sürekli olarak kışkırtmışlar ve azınlıklar ayaklanarak bağımsızlıklarını ilan etmek istemişlerdir.

Zaten Osmanlı yönetiminde azınlıklara yapılmış bir haksızlık yoktu. Güçlü devletlerin azınlık haklarını savunmasındaki asıl gaye ülkeyi parçalamaktı. Tanzimat ve ıslahat fermanında azınlıklara verilen haklar yeterli bulunmamış ve Meşrutiyet yönetimi ilan edilerek azınlıklar yönetimde söz sahibi olmuşlar ama buna rağmen yine de Türklerle birlikte yaşamak istememişlerdir, Dış güçlerin kışkırtması ile bağımsızlıklarını istemişlerdir.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

1871 yılında Alman birliği kurulduğu zaman, Almanya sömürgesi olmayan güçlü bir Avrupa ülkesi idi. En büyük rakibi İngiltere'ydi. Fransa ile aralarında sömürgecilik rekabetinden ayrı olarak sınır sorunları da vardı. Almanlar; İtalya ile Avusturya arasındaki anlaşmazlığı çözerek (1883) üçlü Bağdaşma (İttifak) oluşturdular (Almanya, Avusturya-Macaristan, İtalya)

Üçlü bağdaşmanın kurulması karşısında, Fransa ile Rusya arasında buna benzer bağdaşma gerçekleştirildi. 1905 yılında Japonlar Rusları Mançurya'da yenilgiye uğratması, Almanların lehine döndü. Gelişmeleri dikkatle takip eden İngiltere en büyük rakibi karşısında yerini aldı ve 1907 yılında üçlü anlaşma (İtilâf) grubunu kurdu (İngiltere, Fransa, Rusya)

Savaş Başlamadan Önce:

İtilaf Devletleri: İngiltere, Fransa, Rusya

İttifak Devletleri: Almanya, Avusturya-Macaristan İmp., İtalya
Savaş Başladıktan Sonra

İtilaf Devletleri: İngiltere, Fransa, Rusya, Sırbistan, İtalya, Yunanistan, Romanya, Japonya, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri

İttifak Devletleri: Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Osmanlı Devleti, Bulgaristan

Kısaca Savaşın Nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

İngiltere ile Almanya arasındaki ekonomik yarış gelir.

Fransa 1871'de Almanlara yenilmenin acısını unutamıyor, bu yenilginin öcünü almak istiyordu.

İngilizlerin Rusları Balkanlar'da serbest bırakması Avusturya-Macaristan İmparatorluğunun işine gelmiyordu. Çünkü bu İmparatorluk içindeki İslâm ırkından olanları etkiliyordu.

Rus çıkarlarını korumaya alışan Sırbistan, Avusturya-Macaristan içinde yaşayan İslâmların topraklarında hak iddia ediyordu.

Uyarı: Savaşın asıl nedeni; İngiltere'nin başını çektiği bir gruplaşma karşısında Almanya'nın yarattığı gerilimdir.

Savaş'ın Çıkışı:

Temeli ekonomik rekabete ve sömürgecilğe dayanan bu gruplar arasındaki gerginlik giderek arttı. 1914'te Avusturya veliahdının bir Sırp milliyetçisi tarafından Saraybosna'da vurulması üzerine; Avusturya - Macaristan İmparatorluğu katillerin Sırbistan'a sığındığını ileri sürerek bu devlete 28 Temmuz 1914 'de savaş ilan etti. Rusya Sırbistan'ın yanında yer aldı. Fransa, Rusya'yı destekledi. Bunun üzerine Almanya da Rusya'ya savaş ilan etti. Daha sonra İngiltere, imzalamış olduğu anlaşma gereğince Fransa ve Rusya'nın yanında savaşa katıldı.

Osmanlı Devleti'nin Savaş'a Katılması:

Osmanlı Devleti, henüz Balkan yenilgisinin sıkıntıları içinde idi ve devlete hakim bulunan Enver Paşa, Osmanlı Devletini; bir oldu bitti karşısında bırakarak savaşa sürükledi. Osmanlı Devleti başlangıçta tarafsızlığını ilan etmişti, ancak olaylar Osmanlı Devleti'ni savaşın içine sürükledi.

Osmanlı İmparatorluğunun savaşa girmemesi İtilaf Devletleri'nin işine gelmiyordu. Çünkü Osmanlı Devleti Savaşa girecek olsa cephele genişleyecek bu da İtilaf Devletlerinin işini zorlaştıracaktı.

• Almanya ise Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa girmesiyle yeni bir cephe açılacak, böylece İngiliz ve Rus birliklerinin Osmanlı cephesine kaydırılmasıyla yükünü hafifleyecekti.

Bununla beraber Almanya;

• Boğazların İtilaf Devletleri'ne kapatılacağı için Ortadoğu'da egemenliği İngilizlere kaptırmayacağı için düşünüyordu.

Osmanlı Devleti ise;

Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın ve yetkililerin savaşı Almanya'nın kazanacağına inanmaları, kaybedilen toprakların geri alınacağını düşünülmesi,

İngiltere'nin Balkan Savaşları'nda Osmanlı Devletinin karşısında yer alması ve Rusya'nın yayılmacılığına göz yumması sebebiyle Osmanlılar Almanya'ya yaklaşmıştı.

Çanakkale'nin dışında demirlemiş olan İngiliz filosu bir Türk gemisinin yolunu kesti.

Müttefikler tarafından Türkiye'ye karşı resmen ilân edilmiş bir savaş yoktu fakat bu ülkelerin davranışları artık eskisi gibi değildi. İngiltere ile Fransa, Kırım Savaşı sonrasındaki politikalarını değiştirmiş ve Türkiye'yi Avrupalı bir müttefik gibi görmemeye başlamıştı; Rusya'nın emelleri de artık ortaya çıkmıştı. Türkiye için en büyük tehlikenin Rusya idi.

Akdeniz'de bulunan iki Alman savaş gemisi **Goben ve Breslav**, İngiliz donanmasının önünden kaçarak Çanakkale Boğazı önüne geldi. Daha sonra Osmanlı kara sularına girdi. Osmanlı Devleti bu gemilerin satın alındığını bildirdi. Gemilere **Yavuz ve Midilli** adları verildi.

Müttefik devletlerden Osmanlı hükümeti Osmanlıya saldırıya garantisini almaya muvaffak olamadılar. Osmanlı Devleti'nin Bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü tehlike altında idi!

Birkaç gün sonra, Karadeniz'deki hadise cereyan etti. İlk gelen haberler, Rus donanmasının İstanbul Boğazı'nın birkaç mil ötesine mayın döktüğünün belirlendiği ve Yavuz ile Midilli'nin müdahalede bulunduğu yolunda idi. Rus donanması Almanya'dan gelen gemilerin kumandanı olan Amiral Souchon'un uyarısına kulak vermeyince ateş açılmış, Rus gemilerinin Sivastopol'a kaçmaları üzerine Souchon bunları kovalamış, Sivastopol'u bombalamış ve geri dönmüştü.

Bu olay, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşına girmesine sebep oldu. Bu durum karşısında **Rusya, Fransa ve İngiltere**; Osmanlı Devleti'ne savaş ilân ettiler. Başlangıçta; **Bağdaşma (İttifak) grubunda** yer alan İtalya, bir süre tarafsız kaldıktan sonra, kendilerine vaat edilen Batı Anadolu'daki topraklara yerleşme hayaliyle Anlaşma (İtilaf) grubuna geçerek taraf değiştirdi. İtilaf Devletleri, İttifak devletlerini zor durumda bırakmak ve yeni cephele açmak için Yunanistan ve Romanya'yı da yanlarına aldı. Bulgaristan da II. Balkan Savaşı'nda kaybettiği toprakları geri almak için; **Bağdaşma** grubunda yer aldı. Avrupa'daki karışıklıklardan yararlanmaya çalışan Japonya da Asya'da Alman sömürgelerine saldırarak savaşa girmiş oluyordu.

Osmanlı Devleti Birinci dünya savaşında başlıca şu cephelede savaşımıştır.

- Kafkasya Cephesi
- Çanakkale Cephesi
- Süveyş (Mısır) cephesi
- Filistin-Suriye Cephesi
- Irak Cephesi
- Galiçya ve Makedonya Cephesi

CEPHELE

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda Savaştığı Cephele:

1- Kafkas Cephesi:

Enver Paşanın yönetiminde Osmanlı ordusunun Rusya'ya karşı açtığı **taarruz cephesidir.**

Sarıkamyş'ta soğuk hava şartları sebebiyle doksan bin asker şehit verilmiştir.

Ruslar Erzurum, Muş, Bitlis, Trabzon ve Erzincan'ı ele geçirmişlerdir.

1917'de Rusya'da Bolşevik İhtilali çıkınca Rusya savaştan çekildi.

Sovyet Rusya ile imzalanan **Brest- Litovsk Antlaşması** ile Kafkas Cephesi kapandı (**3- Mart -1918**). Bu antlaşmada Almanya'da yer aldı. Antlaşmaya göre;

Sovyet Rusya daha önce 1878 Berlin Antlaşması ile aldığı **Kars, Ardahan, ve Batum'u** Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.

- Almanya'nın doğusundaki cephe kapanmıştır.

NOT: Osmanlı Devleti'nin Sovyet Rusya ile imzaladığı ilk ve tek antlaşmadır. (İhtilalden sonra kurulan rejimle)

• Çanakkale savaşlarından sonra 15. Kolordu komutanlığına atanan Mustafa Kemal Paşa; Ruslar'ı yenmiş, Bitlis ve Muş'u kurtarmıştır(1916).

2- Çanakkale Cephesi

İtilaf Devletleri'nce açılan bir cephedir.

Sebepleri:

Ekonomik durumu bozuk olan Rusya'ya yardım etmek Boğazları ve İstanbul'u alarak Osmanlı Devleti'ni saf dışı bırakmak.

Gelişmesi ve Sonuçları: Çanakkale Boğazına yapılan saldırı **18-Mart-1915** 'de püskürtüldü. Daha sonra **Anafartalar, Conkbayırı ve Arıburnu** muharebeleri kazanıldı.

Böylece Gelibolu yarımadasının düşman eline geçmesi önlenildi. Mustafa Kemal'in Çanakkale Zaferi'ndeki komutanlığı onun askeri dehasını ispatlamıştır. Çanakkale Savaşı sonucu nedeni ile;

-Birinci Dünya Savaşı uzamıştır.

-Rusya çökmüş ve savaştan çekilmiştir.

3- Güney Cephesi

Bu cephede Kanal, Suriye, Irak, Filistin cephelerinde mücadele edilmiştir. Özellikle "**Kanal Cephesinin**" açılması;

• İngiltere'ye sömürgelerinden gelecek yardımları önlemek ve Süveyş Kanalını ele geçirerek İngiltere'yi Mısır'dan çıkarmak amacıyla yönelik açılmış taarruz cephesidir.

Süveyş (Mısır) Cephesi:

Süveyş Kanalı'na iki defa saldırı düzenlendi. Fakat bu cephede başarısız olundu. İngilizler karşı bir saldırı ile Sina Yarımadası ile Filistin 'i ele geçirdiler.

Filistin ve Suriye Cephesi: İngilizler, Araplardan da destek alarak Kuzey Suriye'ye saldırdı. Önce cephenin bozulması ile geri çekilmek zorunda kalan Türk ordusu, Yedinci Ordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa'nın başarılı savunması ile İngilizleri durdurmayı başardı. Mondros Anlaşması sonrası Suriye İngiltere'nin eline geçti.

Irak Cephesi:

İngilizlerin amacı, kuzeye doğru çıkarak Rusya ile birleşmek,

- Uzak Doğu ticaret yolunu güvenlik altında tutmak

-Irak Petrol yataklarını ele geçirmek

-Basra körfezi ile Akdeniz arasındaki bölgeyi denetimi altına almak için harekete geçti.

Bu Cephe'de Türkler Arapların da yardımı **Kut'ül Amere'de** İngiliz kuvvetlerini ağır bir şekilde yenilgiye uğrattılar. İngilizler Çanakkale Savaşı'ndan sonra en ağır yenilgisini bu cephede aldı.

Hicaz Yemen Cephesi:

Fahrettin Paşa bu cephe'de Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar başarılı bir savunma dehası göstermiştir. İngilizler ona Çöl Kapları lakabını vermişlerdir. Mondros Mütarekesine rağmen 72 gün daha bu cephede Medine'yi savunmuştur.

4- Batı Cephesi

Bu cephede Osmanlı birlikleri **Galiçya, Romanya ve Makedonya** 'da savaştılar. Müttefiklerine yardım ettiler.

Birinci Dünya Savaşı'nın Sona Ermesi

İngiltere denizlerde tam bir egemenliğe sahipti ve sömürgelerinden devamlı ham madde ve insan gücü yardımı almaktaydı. Ham madde azlığından ekonomisi giderek bozuldu Almanya, düşmanlarıyla baş edebilmek için geliştirmiş olduğu denizaltıları savaşa soktu. İtilaf Devletlerine ham madde ve asker taşıyan gemileri batırmaya başladı.

Savaşın başında tarafsızlığını belirten ABD, daha sonra İtilaf Devletlerine silah, cephaneye ve ham madde satmaya başladı. Bunu önlemek isteyen Almanya, denizaltı savaşılarına girişti ve ABD'nin sivil ticaret gemilerini batırdı. Bunun üzerine ABD, İtilaf Devletleri safında, Almanya'ya savaş açtı (2 Nisan 1917). Böylece savaşın kaderi değişti. Bunun sonucunda Almanya ve müttefikleri, savaşı bırakmak zorunda kaldılar.

Savaşın Bitişi Ve Yapılan Antlaşmalar

Savaştan çekilen ilk devlet Sovyet Rusya'dır. Bir süre sonra ABD Wilson İlkelerini yayınlayarak savaşa girdi. Almanya'dan aldığı desteği kesilince Bulgaristan ateşkes isteyerek savaştan çekildi. Avusturya – Macaristan'da ise iç karışıklıklar nedeniyle savaştan çekildi. Bulgaristan'ın Savaştan çekilmesiyle Almanya ile Osmanlı Devleti'nin irtibatı koptu. İstanbul ve Boğazların İtilaf devletlerinin tehlikesi altına girince Osmanlılar da barış istemek zorunda kaldılar. Batı Cephesinde yenilgiye uğrayan Almanya'nın da barış isteğiyle savaş bitti.

* **Paris Barış Konferansı (1919)** ile Sone Erdi. Birinci Dünya Savaşı Sonrası İtilaf devletleri mağlup ettikleri İttifak devletleri ile aşağıdaki anlaşmaları yaptılar.

Almanya **Versailles** (Versay), Avusturya **Saint-Germain** (Sen Jerman), **Macaristan** Trianon (Triyanon), Bulgaristan Neuilly (Nöyü), Anlaşmalarını imzalayarak savaştan çekildiler. Osmanlı Devletine ise; **Mondros Ateşkes Antlaşması'dan** sonra 10 Ağustos 1920'de **Sevr Barış Antlaşması'nı** imzalatmaya çalışmışlardır.

I. Dünya savaşının sonuçları:

28 Haziran 1914'te başlayıp 11 Kasım 1918'e kadar devam eden bu savaş Avrupa'da başlamasına rağmen, sömürgeler yoluyla 5 kıtaya yayılmıştır. Savaş sonunda; **Osmanlı Devleti, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Rus Çarlığı ve Alman İmparatorluğu yıkılmıştır.**

Birinci Dünya Savaşı Sonucunda:

Çekoslovakya,

Avusturya,

Macaristan,

Yugoslavya

Polonya,

Ukrayna,

Litvanya ve Estonya

devletleri kurulmuştur.

Bu savaşta ilk kez; uçak, denizaltı, zehirli gaz ve zırhlı araç kullanılmıştır. Demokratik rejimler ön plana çıktı. Dünya devletleri bu derecede büyük savaşları engellemek amacıyla I. Dünya Savaşı sonrasında **Milletler Cemiyeti'ni** oluşturdular. Fakat I. Dünya Savaşı sonunda gerçek bir barış sağlanamayınca, antlaşmaların sonuçları bir süre sonra II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden oldu.

•İttifak Devletleri yenildiler ve İngiltere en önemli rakibi Almanya'nın yenilmesi ile savaştan en kârlı çıkan devlet oldu.

•Avusturya Macaristan İmparatorluğu parçalandı.

•Avusturya, Macaristan, Polonya, Yugoslavya, Çekoslovakya Devletleri Kuruldu.

•Osmanlı Devleti'nden Ürdün, Arabistan Irak, Suriye Devletleri koparak bağımsız oldu.

•Ülkeler arası barışın sağlanması için "Milletler Cemiyeti" kuruldu.

•Sömürgecilik nitelik değiştirip manda ve himayecilik adıyla yayıldı.

•Çok milletli imparatorluklar yıkıldı.

•Yeni rejimler uygulamaya konulmuş, "Cumhuriyet Rejimi" yaygınlaşmıştır.

•Türklerin toprakları işgal edilmiş, Türk Milleti Kurtuluş Savaşını başlatmış ve yeni bir devlet kurmuştur.

Osmanlı İmparatorluğunu Paylaşma Tasarıları Gizli Antlaşmalar

Mondros Mütarekesi'ni, işgalleri ve Sevr Antlaşması'nı anlayabilmek için İtilaf Devletleri'nin kendi aralarında yaptıkları antlaşmaları kavramak gereklidir.

Uyarı:(Bu Antlaşmalar Henüz I. Dünya savaşı devam ederken imzalanmıştır.)

1-İstanbul Antlaşması 1915

a) İngiltere - Fransa - Rusya arasında yapılmıştır.

b) Rusya'nın savaşa girmesi karşılığında İstanbul ve Doğu Anadolu'nun kendilerine verileceği vaat edilmiştir.

2- Londra Antlaşması 1915

İngiltere - Fransa - İtalya arasında yapılmıştır.

İtalya'nın İttifak Devletleri'nden ayrılması karşılığında Anadolu'nun güney kıyıları vaat edilmiştir.

3- Sykes - Picot (Seyk- Piko) Antlaşması (1916)

İngiltere ve Fransa arasında yapılmış fakat sonra Rusya'ya verilecek yerlerde belirlenmiştir.

Bu Antlaşmaya göre;

İngiltere; Irak ve Ürdün'ün koruyuculuğunu üstleniyor ve bütün Mezopotamya'yı nüfuz bölgesi yapıyordu.

Fransa; Suriye, Çukurova, Hatay bölgelerini nüfuz bölgesi yapacak Rusya'ya ise; Boğazlar ve Doğu Anadolu'nun verilmesi öngörülmüştür.

4- Şerif Hüseyin- Mac Mahon Antlaşması 1916

Mısır valisi Mac Mahon ile Mekke Emiri Şerif Hüseyin arasında imzalanmıştır.

Türklerle karşı isyan etmesi karşılığı Araplara (Şerif Hüseyin ve oğullarına) devlet kurulacağı vaad edilmiştir.

5-Sn. Jean De Mauri Enne Ant. (Sen Jan dö Moren Ant.) 1917

a) İtalyanların Anadolu'da kendilerine vaat edilen yerlerin belirlenmesini istemesi üzerine imzalanmıştır,

b) Antalya'dan İzmir'e kadar olan yerler ve arka tarafları İtalyanlara verilecekti.

Not: 1917'de Rusların savaştan çekilmesi gizli antlaşmaların yerine getirilmesini engellemiş, fakat İngilizler ve Fransızlar çıkarlarını korumuşlardır.

Birinci Dünya Savaşı Sonunda Osmanlı Devleti'nin Durumu Ve Mondros Ateşkes Antlaşması

Osmanlı Padişahı; V. Mehmet Reşat I. Dünya Savaşı'nın son yılında ölmüştü. Yerine VI. Mehmet Vahdetin geçmişti.

Savaş Osmanlı Devleti'nin birlikte bulunduğu İttifak (Bağlaşma) devletlerinin yenilgisiyle son buldu. Bulgar Kralı tahtı bırakarak ülkeden ayrıldı. Almanya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ateşkes önerisinde bulunarak savaştan çekildiler. Her iki ülkede rejim değişikliği oldu ve Cumhuriyet ilan edildi. Savaşın kayıp edildiğini anlayan ve Osmanlı Devleti'ni savaşa sürükleyen İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelenleri ülkeyi gizlice terk ettiler.

Ahmet İzzet Paşa başkanlığında bir yeni hükümet kurularak ateşkes önerisinde bulunuldu. Antlaşma Limni adasının Mondros limanında Rauf Bey'in (Bahriye Nazırı) başkanlığındaki bir heyet tarafından imzalandı (Antlaşma devletleri adını İngiliz Amiral Calthorpe imzalamıştır) 30 Ekim 1918.

Osmanlı Devleti için çok ağır şartların yer aldığı anlaşmanın başlıca maddeleri şunlardır.

1. Çanakkale ve İstanbul boğazları açılacak, Karadeniz'e serbestçe geçiş sağlanacak ve bu yerlerdeki istihkâmlar İtilâf Devletleri tarafından işgal edilecekti.

2. Osmanlı Ordusu terhis edilecek, orduya ait silah ve cephaneler İtilâf Devletleri tarafından denetim altına alınacaktı.

3. Sahil koruma için kullanılacak küçük gemiler dışındaki Osmanlı donanması İtilâf Devletleri'nin gösterecekleri limanlarda gözetim altında tutulacaktı.

4. İtilâf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması halinde herhangi bir stratejik noktayı işgal edebileceklerdi. (7. Madde: anlaşmanın en ağır maddesi idi. Buna göre istedikleri her yeri işgal edebilirlerdi.)

5. Hükümet yazışmaları dışındaki bütün haberleşme, İtilâf Devletleri tarafından kontrol edilecek; Toros tünelleri işgal edilecekti.

6. İtilâf Devletleri, Osmanlı demir yolları ve ticaret gemilerinden yararlanabileceklerdi.

7. Hicaz, Yemen, Suriye, Irak, Tarablusgarp ve Bingazi'deki Türk birlikleri en yakın İtilâf Devletleri'ne teslim olacaktı.

8. Doğu Anadolu'daki altı vilayette (Erzurum, Sivas, Elazığ, Van, Bitli ve Diyarbakır) bir karışıklık çıkması halinde, İtilâf Devletleri bu vilayetlerin her hangi bir kısmını işgal edebileceklerdi. (Madde 24: Bu madde ile Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurma fikri yatmaktadır.)

Mütareke Dönemi:

Mütareke Dönemi; Kurtuluş tarihinde 30 Ekim 1918'den 19 Mayıs 1919'a kadar geçen 6 aylık döneme denir. Bu dönem ümitsizlik devlet otoritesinin çok zayıfladığı, azınlıkların şımardığı, sıkıntılı bir bekleyiş dönemidir. 13 Kasım'da İstanbul'a düşman donanmasının girdiği yine Mustafa Kemal de; **"Geldikleri gibi giderler!"** demiştir. Osmanlı Devleti'ni yıkmaya ve parçalama planları geçen yüz yıldan başlamakla beraber ilk kez kâğıt üzerinde paylaşma girmeleri Mart 1915'te başlamış ve 26 Nisan 1916'da **Sykes-Picot** (Seyko Piko) Antlaşmasına göre aşağıdaki şekli almıştır. Yani; **İngiltere, Fransa, İtalya, Rusya** savaştan kendilerinin galip çıkacaklarını anlayınca, Osmanlı toprakları için şöyle bir paylaşma planı çizmişlerdi.

İngiltere: Akka, Hayfa Limanları, Irak ve Ürdün bölgesini

Fransa: Kilikya, Kayseri, Harput, Suriye ve Musul

Rusya: Boğazlar, Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi verilecekti.

İtalya'nın saf değiştirmesi ile İtalya'ya da; Batı Akdeniz, Ege ve Konya'ya kadar olan yerler verilecekti.

Fakat; Rusya 1917 İhtilali ile savaştan çekildiği için paylaşma planında değişme oldu. Doğu Anadolu'da Bağımsız bir Ermeni Devleti düşünüldü. Boğazlar ise ortak bir yönetim altına alınacaktı. İtalya'ya vaat edilen bazı yerler Yunanistan'a verilmiştir.

1917'de Rusya'da meydana gelen Bolşevik İhtilali sonunda, Çarlık yönetimi yıkılmıştır. Yeni yönetim, savaştan çekilme kararı almıştır. Nitekim Sovyet Rusya, İttifak Devletleri'yle **Brest Litovsk Antlaşması**'ni imzalayarak savaştan çekilmiştir (3 Mart 1918)

Bu antlaşma ile Sovyet Rusya; Osmanlı Devleti'nden **Berlin Antlaşması'yla** (1878) alınan **Kars, Ardahan ve Batum'u** da geri vermiştir.

Tehcir Kanunu: Tehcir; zorunlu göç anlamındadır. Doğu Anadolu'daki Rus işgali sırasında Ermenilerin, Ruslarla işbirliği yapmaları üzerine çıkarılmıştır. Anadolu'daki Ermeniler Suriye'ye zorunlu göçe tabii tutulmuşlardır.

1915 Ermeni Olayları:

I. Dünya Savaşı'nın şiddetlenerek sürdüğü ve Eli silah tutan Türk erkeklerinin cephelerde bulunmasını fırsat bilen Ermeni vatandaşları Rusya ve Batılı devletlerin kışkırtması sonucu seferberlik ilanına rağmen askere gitmediler. Askerde olan Ermeniler firar ederek isyan eden Ermeni çetelerine katıldılar.

Hinç ve Taşnak komitelerinin öncülüğünde Anadolu'nun bir çok yerinde isyan başlattılar. Osmanlı kuvvetlerini arkadan vuran Ermeniler, Osmanlı birliklerinin harekâtını engellemek için ikmal yollarını kestiler, köprü ve yolları imha ettiler, ordunun geçeceği güzergahlardaki yerleşim yerlerini tahrip ettiler. Böylece amaçları Osmanlı Ordusu'nun yiyecek, su ve gıda bakımından yoksun kalmasına neden olmuşlardır. Çünkü Osmanlı ordusunun geçeceği güzergahlardaki köyler yakılarak su kanalları tahrip edildi. Büyük katliamlar yapıldı. Van, Iğdır, Nahçıvan,, Kayseri, Maraş, Muş, Bitlis'te büyük katliamlar yaptılar. Ermeniler böylece Rus işgalini kolaylaştırmışlardır.

I. Dünya Savaşı'nın en şiddetli olarak sürdüğü Çanakkale Cephesinde ölüm kalım mücadelesi verilmekteydi. Osmanlı Devleti Osmanlı – Rus işbirliğini engellemek için bir takım tedbirler almıştır. Bunun için 24 Nisan 1915'te "Ermeni komite merkezlerinin kapatılması, belgelerine el konulması ve komite başkanlarının tutuklanması bir genelgele ile tüm komutanlıklara bildirdi. Bu genelge üzerine İstanbul'da Hinçak ve Taşnak komite büroları kapatılarak üyeleri tutuklandı. Ermenilerin 1915 olaylarının yıl dönümü olarak andıkları 24 Nisan günü bu genelgenin yayımlandığı gündür.

Alınan bu önlemler sonuç vermeyince 27 Mayıs 1915'te Tehcir (Göç) Kanunu çıkarıldı. Bu yasa ile Rusya ve İngiltere ile iş birliği yaparak katliama girişen Ermeniler buldukları yerlerde tehlike oluşturdukları için yaşadıkları illerinden güvenli bir Osmanlı toprağı olan Suriye'ye göç ettirildiler. I. Dünya Savaşı'nın sona ermesi halinde uygulanmak üzere tehcir Kanunu'na tabi tutulan Ermenilerin dönüşlerini düzenleyen Geri Dönüş Kararnamesi yayınlanmıştır.

İşgal Edilen Yerler:

İtilâf Devletleri 13-Kasım -1918 'de İstanbul'a çıkarma yaptılar.

İngilizler; Musul, Urfa, Maraş ve Antep'i işgal ettiler. **Fransızlar:** Adana dolaylarını işgal ettiler.

İtalyanlar: Konya ve Antalya dolaylarını işgal ettiler. Yunanlılar: İzmir'den başlayarak bütün Batı Anadolu'yu işgal ettiler.

Uyarı: İngilizler Fransızlarla anlaşarak Urfa, Maraş ve Antep'i Fransızlara devrettiler.

WILSON İLKELERİ

Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı Wilson'un savaşa girmeden önce

barışın hangi şartlarda sağlanması gerektiğini "Wilson İlkeleri" ile yayınladı. Fakat uyan olmadı. 8- Ocak - 1918'de ilan edilen 14 maddenin önemli maddeleri;

Osmanlı Devleti'nde Türklerin oturdukları bölgelere kesin egemenlik hakkı, tanınmalıdır. Diğer milletlere ise kendini yönetme hakkı verilmelidir.

Boğazların güvenliği sağlandığı takdirde bütün devletlerin ticaret gemilerine açık olmalıdır.

Devletler kendi aralarında gizli antlaşmalar imzalamayacaktır. Galip devletler yenilenlerden savaş tazminatı ve toprak almayacaktır.

Devletler arasındaki anlaşmazlıkları barış yolu ile çözümlenecek milletler arası bir teşkilat kurulacak.

Not: Bu amaçla Cemiyeti - Akvam kurulmuştur.

Not: Bu ilkeleri istemeyerek kabul eden İtilaf Devletleri, aslında bunları çıkarlarına ters buluyorlardı. Fakat İtilaf Devletleri, bu ilkeleri kendi çıkarlarına göre uygulamışlardır.

Not: Wilson İlkeleri'nin yayınlanmasının temel amacı; ABD'nin Avrupa ve Ortadoğu'da güç sahibi olmak istemesidir.

-Wilson ilkeleri Türkler açısından iyi sonuç doğurmamıştır. Çünkü Osmanlı hükümeti Wilson İlkelerine güvenerek Mondros ve Sevr antlaşmalarını imzalamaları Anadolu'da yüz binlerce Türk'ün katledilmesine neden olmuştur. Azınlıklar Wilson İlkelerine uygun kendi devletlerini kurmaları için Anadolu'daki Türkleri katlederek veya baskı yaparak göçe zorlamışlardır. Bu da Anadolu'da yüz binlerce masum halkın katledilmesine neden olmuştur.

TEST SORULARI

1. Osmanlı Devleti İslahat Fermanını aşağıdaki antlaşmaların hangisinin imzalaması sırasında Avrupalı devletleri etkileyebilmek için yayınlamıştır?

- A) Berlin B) Bükreş C) Paris D) Londra E) Kütahya
Cevap

2. Aşağıdaki cemiyetlerden hangisi Mustafa Kemal tarafından kurulmuştur?

- A) Vatan ve Hürriyet Cemiyeti B) İslam Teali Cemiyeti
C) Milli Kongre Cemiyeti D) Redd-i İlhak Cemiyeti
E) Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
Cevap

3. 1912 yılında toplanan Londra Konferansı'nın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Balkan Yarımadası'nın yeni siyasi haritasının belirlenmesi
B) İstanbul ve boğazların Rusya'ya verilmesi
C) İngiltere ve Fransa'nın Almanya'ya karşı yeni bir politika belirlemesi
D) Almanya'nın Müslümanların halifesi olan Osmanlı Padişahı'yla yakınlık kurmak istemesi
E) Rodos ve On iki Ada'nın Yunanistan'a verilmesi
Cevap

4. 19. yy.da banka ve sigorta şirketlerinin kurulması, kağıt para ve çeklerin kullanılması aşağıdakilerin hangisine neden olmuştur?

- A) Milliyetçilik fikrinin yaygınlaşmasına B) Ticaretin gelişmesine
C) Sömürgeciliğin sona ermesine
D) I. Dünya Savaşı'nın çıkmasına
E) Akdeniz limanlarının önemini kaybetmesine
Cevap

5. "Avrupa devletleri 1815 Viyana Kongresinde milliyetçilik isyanlarını destekleme kararı aldılar."

İngiltere, Fransa ve Rusya aşağıdakilerden hangisinin isyanını destekleyerek bağımsız olmasını sağlamışlardır?

- B) Karadağlılar D) Bulgarlar A) Sırpalar C) Romenler E) Yunanlılar
Cevap

6. Türk milli mücadelesinin haklılığı ilk kez aşağıdakilerin hangisinde belirtilmiştir?

- A) Mudanya Konferansı B) Habord Raporu
C) Moskova Antlaşması D) Paris Barış Antlaşması
E) Amiral Bristol Raporu
Cevap

7. II. Meşrutiyetin ilanında aşağıdakilerin hangisi etkili olmuştur?

- A) Hürriyet ve İtilaf Partisi
B) İktisat Partisi C) Terrakiperver Cumhuriyet Partisi
D) Ahrar Partisi E) İttihat ve Terakki Partisi
Cevap

8. XIX. yüzyılda çıkarılabilecek asker sayısını öğrenmek amacıyla yalnız erkeklerin sayıldığı ilk nüfus sayımı aşağıdaki padişahların hangisi döneminde yapılmıştır?

- A) I. Mahmut B) III. Ahmet C) Abdülmecit
D) II. Mahmut E) III. Selim
Cevap

9. I. Dünya Savaşı'nın çıkmasında, Aşağıdaki etkenlerden hangisinin en az rol oynadığı savunulabilir?

- A) Ekonomik yayılma politikası
B) Avrupa'da Alman-Fransız anlaşmazlığı
C) Balkanlarda Rus, Avusturya-Macaristan anlaşmazlığı
D) Ulusçuluk düşüncesi E) Hanedan çekişmeleri
Cevap

10. II. Abdülhamit aşağıdaki olaylardan hangisinden sonra tahttan indirilmiştir?

- A) Anayasal düzeni kaldırması
B) 31 Mart Olayının çıkması
C) İttihat ve Terakki Partisi'nin hükümete darbe yapması
D) Duyunu Umumi'ye idaresinin Osmanlı, maliyesine el koyması
E) Osmanlı İmparatorluğu'nun 1877-78 Rus Savaşı'na katılması
Cevap

11. Osmanlı İmparatorluğu'nda dağılmanın daha da hızlanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panislawizm hareketlerinin olumsuz etkisi
B) Yapılan ıslahatların yetersiz kalması
C) Milliyetçilik hareketlerinin hızlanması
D) Ülkede siyasi gerginliklerin başlaması
E) İngilizlerin Osmanlı'yı desteklemekten vazgeçmeleri
Cevap

12. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Fermanı ile ortaya çıkmamıştır?

- A) Bütün halkın can ve mal güvenliğinin devlet tarafından sağlanması
B) Vergilerin herkesin gelirine göre ayarlanması
C) Kanun önünde herkesin eşit sayılması
D) Askerliğin vatan görevi olması
E) Gayri Müslimlerin devlet memuru olabilmesi
Cevap

13. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamasının (bilgi yelpazesini) sonuçlarından biri değildir?

- A) Osmanlı ülkesinin işgal edilmesi için ortam oluşması
B) Osmanlı Devleti'nin savunma gücünden yoksun kalması
C) Balkanların Osmanlı ülkesinden kopması
D) Osmanlı ülkesinde ulusal cemiyetlerin kurulması
E) Osmanlı Devleti'nin hukuki varlığının devam etmesi
Cevap

14. Osmanlı Devletinde dış borçlanma hangi padişah döneminde başlamıştır?

- A) Abdülmecit B) V. Murat C) Abdülaziz
D) II. Abdülhamit E) II. Mahmut
Cevap

15. 19. yüzyılın başlarında; I. Senedi İttifak ile ayanlardan devletin emirlerine uyacaklarına dair söz alınmış II. "Devlet ocak içindir" anlayışı ile hareket eden Yeniçeri Ocağı kaldırılmıştır Bu iki olayın ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayanların denetim altına alınması
B) Halkın yönetim9 katılması
C) Orduda disiplinin sağlanması
D) Ayanlığın resmîyet kazanması
E) Yönetimin güç kazanması
Cevap

1-C, 2-A,3-A,4-B,5-E,6-E,7-E,8-D,9-E,10-B,11-C,12-E,13-C,14-B,15-E